

Σοφοκλή Αντιγόνη

Μετὰ φρασὴ

(Δεύτερο Επεισόδιο, Στίχοι 441-530)

ΚΡΕΩΝ: Σε σένα, σε σένα [μιλώ] που σκύβεις κάτω το κεφάλι, ομολογείς ή αρνείσαι ότι έκανες αυτά;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Και ομολογώ ότι τα έκανα και δεν αρνούμαι. ΚΡΕΩΝ: Εσύ βέβαια μπορείς να πας όπου θέλεις, εντελώς απαλλαγμένος από τη βαριά κατηγορία· και συ πες μου όχι με πολυλογία αλλά σύντομα, ήξερες ότι είχε διακηρυχθεί να μην τα κάνει [κανείς] αυτά;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Το ήξερα· πώς ήταν δυνατό να μην το ξέρω; Γιατί ήταν ολοφάνερο.

ΚΡΕΩΝ: Και είχες λοιπόν την τόλμη (και τόλμησες λοιπόν) να παραβαίνεις αυτούς τους νόμους;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: [Ναι,] γιατί δεν ήταν βέβαια ο Δίας που κήρυξε αυτά, ούτε η Δικαιοσύνη, που κατοικεί μαζί με τους θεούς του κάτω κόσμου, που όρισαν στους ανθρώπους τέτοιους νόμους, ούτε φανταζόμουν πως έχουν τόση δύναμη τα κηρύγματά σου (οι διαταγές σου), ώστε να μπορείς εσύ, αν και θνητός, να ξεπεράσεις τους άγραφους και απαρασάλευτους νόμους των θεών. Γιατί όχι σήμαρα και χθες (αλλιώς: γιατί δεν υπάρχουν σήμερα και χθες), αλλά αυτοί έχουν αιώνια ισχύ, και κανείς δεν ξέρει από πότε φάνηκαν. Γι' αυτούς (για την παράβασή τους) εγώ δεν είχα τη διάθεση, από φόβο για την αλαζονεία κάποιου άνδρα, να τιμωρηθώ ενώπιον των θεών· γιατί ήξερα πολύ καλά πως θα πεθάνω- πώς όχι; κι αν ακόμη εσύ δεν το διέταζες. Κι αν πεθάνω πριν από τον μοιραίο χρόνο (πρόωρα), εγώ αυτό [το] θεωρώ κέρδος· γιατί όποιος ζει μέσα σε πολλές συμφορές (βάσανα), όπως εγώ, πώς αυτός δεν έχει κέρδος, αν (όταν) πεθάνει; Έτσι εμένα τουλάχιστον το να έχω αυτή τη μοίρα (να υποστώ αυτόν τον θάνατο) καθόλου δε με λυπεί· αλλά αν ανεχόμουν να μείνει άταφο το πτώμα μετά τον θάνατο αυτού [που γεννήθηκε] από τη μητέρα μου, για εκείνα θα λυπόμουν (θα πονούσα)· γι' αυτά εδώ όμως δε λυπάμαι. Σ' εσένα όμως, αν φαίνομαι τώρα πως τυχαίνει να κάνω ανοησίες (να είμαι ανόητη), ίσως θεωρούμαι ανόητη (μωρή) από ανόητο (μωρό).

ΧΟΡΟΣ: Ο χαρακτήρας της κόρης φαίνεται πως είναι σκληρός από σκληρό πατέρα· και δε γνωρίζει (δεν ξέρει) να υποχωρεί στις δυστυχίες (συμφορές).

ΚΡΕΩΝ: Μάθε όμως ότι τα πιο αλύγιστα φρονήματα ταπεινώνονται πολλές φορές (συχνά) και μπορείς να δεις τον πολύ στερεό (σκληρό) σίδηρο που έχει πυρακτωθεί για να γίνει άκαμπτος, τις πιο πολλές φορές να σπάει και να ραγίζει. Και με μικρό χαλινάρι ξέρω πως δαμάζονται τα αγριεμένα (θυμοειδή) άλογα· γιατί δεν επιτρέπεται να μεγαλοφρονεί (να υπερηφανεύεται), όποιος είναι δούλος των άλλων. Και αυτή βέβαια ήξερε τότε καλά να αυθαδιάζει, όταν παρέβαινε τους θεσπισμένους (ισχύοντες) νόμους· κι αυτή εδώ είναι η δεύτερη θρασύτητα (αλαζονεία), αφού έχει κάνει την πράξη να καυχιέται και να χλευάζει για όσα έκανε (που τα έκανε). Αλήθεια τώρα εγώ βέβαια δεν θα είμαι άνδρας, αυτή [θα είναι] άνδρας, εάν εξακολουθήσει να μένει χωρίς τιμωρία η νίκη αυτή. Αλλά είτε είναι της αδελφής μου [κόρη] είτε η πλησιέστερη από όλους τους συγγενείς, και αυτή και η αδελφή της δεν θα ξεφύγουν από το χειρότερο θάνατο (από τη χειρότερη μοίρα)· γιατί και εκείνη εξ ίσου την κατηγορώ, ότι [δηλαδή] σκέφτηκε [και σχεδίασε] αυτήν την ταφή.

ΚΡΕΩΝ: ... Φωνάξτε κι αυτήν. Γιατί πριν από λίγο την είδα μέσα να κάνει σαν λυσσασμένη και να μην ελέγχει το λογικό της. Η ψυχή αυτών που μηχανεύονται άσχημες πράξεις στο σκοτάδι συνήθως προδίδεται ως ένοχη πριν από την πράξη. Μισώ όμως και αυτόν που, αφού συλληφθεί την ώρα που κάνει το κακό, θέλει έπειτα να το παρουσιάσει ως ωραίο.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Θέλεις τίποτε χειρότερο (μεγαλύτερο) από το να με συλλάβεις και να με θανατώσεις;

ΚΡΕΩΝ: Εγώ τουλάχιστον τίποτα. Με αυτό τα έχω όλα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Γιατί λοιπόν αργείς (να με θανατώσεις); Γιατί από τα λόγια σου τίποτα δε μου είναι ευχάριστο, και μακάρι ποτέ να μη μου είναι ευχάριστο. Έτσι και τα δικά μου (λόγια) είναι φυσικό να σου είναι δυσάρεστα. Και όμως, από πού θα κέρδιζα λαμπρότερη δόξα, παρά θάβοντας τον αδερφό μου; Αυτό θα ομολογούσαν όλοι αυτοί εδώ ότι τους είναι αρεστό, αν ο φόβος δεν έκλινε το στόμα τους. Αλλά ο τύραννος, εκτός από τα πολλά άλλα πλεονεκτήματα που έχει, μπορεί ακόμα και να κάνει και να λέει ό,τι θέλει.

ΚΡΕΩΝ: Εσύ μόνη απ' αυτούς εδώ τους Θηβαίους το βλέπεις αυτό.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Το βλέπουν κι αυτοί, μπροστά σου όμως κλείνουν το στόμα (σωπαίνουν).

ΚΡΕΩΝ: Εσύ δεν ντρέπεσαι να σκέφτεσαι διαφορετικά απ' αυτούς εδώ;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: [Δεν ντρέπομαι] Γιατί δεν είναι ντροπή να τιμάς τους αδελφούς σου.

ΚΡΕΩΝ: Μήπως δεν ήταν αδελφός σου κι αυτός που σκοτώθηκε πολεμώντας απέναντι ακριβώς (απ' την άλλη μεριά);

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Αδελφός μου ήταν, από μία μητέρα κι απ' τον ίδιο πατέρα.

ΚΡΕΩΝ: Πώς λοιπόν τότε προσφέρεις τιμές, οι οποίες είναι ασέβεια για εκείνον;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Δε θα τα επιβεβαιώσει αυτά ο σκοτωμένος.

ΚΡΕΩΝ: [Θα τα επιβεβαιώσει] Αν βέβαια τον τιμάς εξ ίσου με τον ασεβή.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Γιατί δεν σκοτώθηκε δούλος, αλλά αδελφός. ΚΡΕΩΝ: Προσπαθώντας να υποτάξει (εκπορθήσει) αυτήν εδώ τη χώρα, ενώ ο άλλος (προσπαθώντας) να την υπερασπίσει.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Όμως ο Άδης αξιώνει οι νόμοι να είναι ίσοι (για όλους).

ΚΡΕΩΝ: Όμως ο καλός δεν έχει την ίδια θέση με τον κακό, ώστε να λάβει την ίδια τιμή.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Ποιος ξέρει αν αυτά είναι δίκαια (ξεκάθαρα) στον κάτω κόσμο;

ΚΡΕΩΝ: Και όμως ποτέ ο εχθρός, ακόμα κι όταν πεθάνει, δεν θα γίνει φίλος.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ: Δε γεννήθηκα για να συμμερίζομαι το μίσος, αλλά την αγάπη.

ΚΡΕΩΝ: Όταν πας λοιπόν στον κάτω κόσμο, αν πρέπει να αγαπάς εκείνους, αγάπα τους. Όσο όμως εγώ ζω, γυναίκα δεν θα κυβερνήσει.

ΧΟΡΟΣ: Αλλά να, μπροστά στις πύλες η Ισμήνη, χύνοντας δάκρυα αγάπης για την αδελφή της· και πάνω απ' τα φρύδια της ένα σύννεφο ασχημίζει το κατακόκκινο πρόσωπό της, βρέχοντας με δάκρυα τα ωραία μάγουλά της.